

Euchologion – de heliga förrättningarna

Pyhien toimitusten ruotsinnos on jo vuonna 2009 alkaneen ruotsinnosprojektin viimeisin tuotos. Projektin tähän mennessä tärkein aikaansaannos on ollut vuonna 2019 Suomen ortodoksisen piirpainkokouksen hyväksymä *Hieratikon – gudstjänstbok för präst och diakon*, joka myös julkaistiin samana vuonna.

Nyt piispainkokoukseen tuotu *Euchologion – de heliga förrättningarna* on tavallaan Hieratikonin jatko. Käännösperiaatteet ja työtapa ovat pysyneet samoina. Projektia hallinnoi edelleen Suomen ortodoksisen kulttuurikeskuksen säätiö ja sen puheenjohtaja metropoliitta Ambrosius sekä projektin tukiyhdistys Ekdosis ja sen puheenjohtaja Max Arhippainen. Allekirjoittanut on valikoinut ja kääntänyt tekstit kreikankielisistä euhologioneista. Rovasti Sergius Colliander on osallistunut rubriikkien, siis ohjeiden, laatimiseen. Kieliasua ovat olleet mukana muokkaamassa TT Carola Envall sekä kielitieteilijä Monica Äikäs. Käännöstyön aikana on aina tarvittaessa kuultu muitakin liturgiikan ja kreikan kielen asiantuntijoita.

Ruotsinkielinen Euchologion on joidenkin toimitusten kohdalla päätynyt ratkaisuihin, joihin haluamme kiinnittää piispainkokouksen huomion:

Rukouksiin äidin puolesta ensimmäisenä sekä neljäntenäkymmenentenä päivänä lapsen syntymästä on lisätty muutama vaihtoehtoinen rukous, jotka on otettu P. N. Trempelasin vuonna 1950 julkaistusta *Mikron Euchologionista*.

Rukous keskenmenon tapahduttua on otettu Simonopetran Euchologionista (B’).

Toimitusta kuoleman hetkellä olemme lyhentäneet kanonin osalta.

Kirkkoon liittämistoimituksen kohdalla olemme päätyneet toiseen kaavaan kuin suomenkielinen Euhologion. Suomennos on tehty toimituksesta, jota kreikkalaisessa perinteessä käytetään kirkkoon liittyjän tullessa roomalaiskatolisesta kirkosta. Suomennoksessa on rukouksesta jätetty pois sivulause (”joka kääntyy pois latinalaisesta harhasta”) ja muutettu otsikko. Kreikkalaisessa perinteessä voidellaan, kuten tunnettua, jo kerran voidellut (roomalaiskatolilaiset, orientaaliortodoksit), kun he liittyvät ortodoksiseen kirkkoon. Suomen kirkko taas noudattaa perinnettä, jossa mirhavoitelu toimitetaan vain silloin, kun sitä ei ole ollenkaan toimitettu henkilön edellisessä yhteisössä (*Euhologion*, s. 326). Näin ollen kysymys on ennen kaikkea henkilön muualla saadun kasteen täydentämisestä mirhavoitelun kautta, kirkkoon liittämisen loppuun saattamisesta, eikä katumuksellisesta sovintotoimituksesta kirkon kanssa, kuten kreikkalaisessa perinteessä. Monissa kirkoissa, jotka noudattavat tässä suhteessa samaa perinnettä kuin Suomen kirkko (esim. Venäjä, Romania, Pohjois-Amerikan antiokialainen kirkko), käytössä on kaava, jossa on mirhavoitelun toimituksesta otettuja rukouksia. Tämä on luontevaa ja teologisesti perusteltua, kun tätä sakramenttia ei ole koskaan henkilön kohdalla toimitettu. Tämä kaava näyttäytyy hieman erilaisena eri perinteissä. Omassa ehdotuksessamme olemme säilyttäneet kaikki keskeiset elementit ja rukoukset, mutta lyhentäneet varsinkin toimituksen alkupuolta. Suomen käytännössä katumuksen sakramentti toimitetaan

kokonaisuudessaan ennen mirhavoitelua. (Tämän saatekirjeen liitteenä on vertailun vuoksi Pohjois-Amerikan antiokialaisen kirkon kaava.)

Sairaanvoitelun kohdalla olemme seuranneet Simonopetran Euchologionin (A') yleisen sairaanvoitelun kaavaa. Samasta lähteestä on otettu myös seitsemän lyhennettyä sairaanvoitelurukousta. Lisäksi olemme kääntäneet kirkkoslaavista kaavan, jota käytetään kiireellisissä tapauksissa.

Kreikankieliset euhologionit eivät sisällä erillistä kodinpyhitystoimitusta. Kun sellainen kuitenkin kuuluu Suomen kirkon perinteeseen, olemme laatineet kodinpyhityksen, johon sisältyy vedenpyhitys. Ehdotuksemme perustuu kaavaan, jota kreikkalaisessa perinteessä käytetään erilaisissa tilanteissa ja joka löytyy ruotsinnoksestammekin ("Gudstjänst med vattenvigning för olika tillfällen"). Olemme lisänneet prokimenin, epistolalan sekä yhden pyynnön suuressa ekteniassa.

Vantaalla, 8. lokakuuta 2023

Mikael Sundkvist